

Daten tussen de poortjes

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

Hoe zorg je ervoor dat de zoekbeer net lang genoeg de gespeende zeugen stimuleert? Met de Date Gate lukt dat prima. Wij gingen kijken naar een mooi praktijkvoorbeeld bij varkenshouders Jan en Hilde Vissers in het Nederlandse Panningen. – ANNE VANDENBOSCH –

“Het stimuleren van de bronst van de zeug tussen het moment van spenen en de inseminatie is uiterst belangrijk”, vernemen we van Wim Vossen, reproductiebegeleider bij Varkens κ1 Nederland en c.v. Varkenszorg in Kaulille. “De gespeende zeug moet tijdens die periode dus voldoende beercontact krijgen. Je moet de beer hiervoor genoeg tijd geven, zonder dat hij interesse verliest en ondertussen moet je het diergedrag goed observeren. Vooral bij grotere bedrijven waar men steeds grotere dekgroepen heeft, vergt dit werkje heel wat kostbare tijd van de varkenshouder. Je mag de zoekbeer immers telkens maar voor een beperkt aantal gespeende zeugen tegelijkertijd laten lopen, zodat er voldoende contact ontstaat met alle zeugen. Automatisering kan dus wel een handje helpen. Samen met stalinrichter Vereijken Hooijer en Varkens κ1 Nederland ontwikkelden we de Date Gate.”

Automatisch poortjessysteem

“Het voorspel van de zeugen moet goed gespeeld worden”, stelt Wim. “Toen ik in opleiding was als reproductiebegeleider vernam ik dat er een Belgische varkenshouder een systeem met poortjes gebruikte om de zoekbeer in het gangpad geleidelijk voor de zeugen te laten lopen. Ik nam contact, maar de man was echter niet geïnteresseerd in de commercialisering ervan. Ik begon zelf te bedenken hoe ik dit voor mekaar kon krijgen. Op de Nederlandse vakbeurs voor intensieve veehouderij in Gorinchem sprak ik met stalinrichter Vereijken Hooijer over dit vernuftige systeem. Bart Hooijer bleek geïnteresseerd.” Uiteindelijk nam de firma Vereijken Hooijer het idee van de handige Belg over en werkte het systeem verder uit. Nu is het poortjessysteem al zodanig verfijnd dat je 2 beren samen kan inzetten.

Door de poortjes automatisch te laten opengaan, kan de zeughouder heel wat tijd besparen. Hij hoeft immers niet meer manueel de poortjes te openen of te sluiten. Dikwijls gebeurt dit wel al met een hendelsysteem van achter de zeugen, maar ook dan moet

het handmatig uitgevoerd worden. Vermits tijd geld is, kan de neiging ontstaan om dit werk niet altijd zorgvuldig te doen, terwijl het een erg belangrijke fase in het zeugenmanagement is. Door de automatisering gebeurt het, en bovendien correct!”

Nieuwe inseminatiestal

Jan en Hilde Vissers hadden een gesloten bedrijf met 250 zeugen in Panningen in de Nederlandse provincie Limburg. Voor ze uitbreidden naar 400 zeugen – in 2009 – bekeek het koppel samen met Wim welke impact de omschakeling naar het vierwekensysteem zou hebben op hun management. “Heel wat zeugenhouders schakelen ondoordacht om naar het vierwekensysteem. Ze zitten hierbij dan dikwijls krap in huisvesting voor de gespeende zeugen. Je mag deze zeugen echter niet zomaar ‘even ergens tijdelijk parkeren’. In deze fase van de cyclus kan er immers veel fout gaan”, stelt Wim. “De inseminatiestal moet bijvoorbeeld goed ontworpen zijn. Je moet je als bedrijfsleider ook steeds afvragen of je de biggen wel kan spenen op een leeftijd van 21 dagen. De vragen ‘hoe komen de zeugen in en uit de kraamstal?’ en ‘kunnen de zeugen tijdig geïnsemineerd worden?’ zijn daarbij cruciaal. Het management speelt met andere woorden een grote rol, zeker bij grotere bedrijven. Wanneer je instapt in een bepaald managementsysteem moet je het spel correct spelen. Je moet je houden aan een vaste regelmaat, aan de vaste tijdstippen van spenen en insemineren. Het is raadzaam om hierbij een protocol te volgen. En de Date Gate is hier een goed hulpmiddel bij.”

Jan: “In het traditionele weksysteem zou de arbeid met dit aantal dieren voor ons tweetjes te zwaar wegen. Bij groepsmanagementsystemen krijg je pieken in het werkvolume. Het is dan

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

Jan en Hilde zijn tevreden over hun keuze. De Date Gate levert immers heel wat tijds winst op.

belangrijk om te weten of je personeel kan inzetten of niet. Het vierwerkensysteem is ook sanitair gunstiger, je kan de ziektedruk beter beheersen. Sowieso moest er een nieuwe inseminatiestal komen, we konden deze dus volledig inrichten zoals het hoort. Wim was erg te spreken over het poortjessysteem en we waagden het er dus op.” Jan en Hilde werken nu met 5 groepen van 80 zeugen. Ze insemineren de Topigs20-zeugen met de Tempobeer. Het sperma van deze beer kopen ze bij Varkens K1 Nederland. Ze hebben momenteel 2000 vleesvarkens maar ze hopen binnenkort opnieuw een gesloten bedrijf te worden.

“De nieuwe inseminatiestal telt 4 rijen met boxen voor de gespeende zeugen. Voor de buitenste rijen en tussen de 2 middelste rijen – die zeugen staan met de koppen naar elkaar gericht – is er telkens een gangetje voor de zoekbeer gemaakt. Achter de zeugenboxen ligt onze bredere werkgang van waar we de dieren observeren en insemineren. De beer loopt dus voor de koppen van de zeugen. Hij krijgt echter geen vrij spel. Hij zit telkens tussen 2 gesloten poortjes. Na 8 minuten ontgrendelt het volgende poortje. Een geroutineerde zoekbeer kent intussen wel het typische sissgeluid van het hydraulische pompsysteem en zal gezwind naar de volgende sectie met 5 à 6 zeugen stappen. Achter hem sluit het deurtje opnieuw, hij kan dus niet terugkeren. Zo doorloopt hij het hele circuit dat voor hem werd uitgestippeld. In ons geval betekent dit dat er 13 poortjes na elkaar automatisch openen met telkens 8 minuten ‘flirttijd’ voor de beer.” “Bij de opstart hebben we een tussentijd van 15 minuten uitgetest, maar dat bleek te lang. De beer ging er dan soms zelfs bij liggen. Je moet het blijkbaar spannend voor hem houden”, vult Hilde al lachend aan.

Op het bedrijf Vissers spenst men de zeugen op woensdag. Op donderdagochtend (8.30 u) loopt de zoekbeer een eerste ronde, in de namiddag (16 à 16.30 u) een tweede keer. Tot en met zaterdagavond gebeurt hetzelfde scenario. 's Zondags volgt Jan het hele traject van nabij. “Op dat moment controleer ik immers de berigheid van de zeugen”, legt hij uit. “Ik bedien de poortjes dan met de afstandsbediening. De bronstige zeugen reageren immers sneller op de zoekbeer, ik hoef geen 8 minuten te wachten. Op dat moment laten we ook dikwijls 2 zoekberen hun werk doen. De eerste beer moet dan een sectie verder, het poortje wordt gesloten en vervolgens kan de tweede beer in die zone. We insemineren de zeug als de eerste beer een stareflex geeft, de tweede beer zorgt voor extra stimulatie bij de spermaopname. Per dekgroep zitten 90 zeugen, het insemineren gebeurt met 2 personen. Daar zijn we vlot 2 uur mee bezig. De eerste 3 dagen, dus tijdens de stimulatie, spelen we trouwens een cd met berengeluiden. Dat doen we niet tijdens het insemineren, want anders staan alle zeugen tezamen in stareflex en is er te veel onrust.”

Tijds winst en productietoename

Jan en Hilde zijn intussen ongeveer 10 maanden op deze manier aan het werk. “In onze vroegere inseminatiestal vergaten we soms wel eens de zoekbeer te verplaatsen wanneer die voor de zeugen werd geplaatst. Je staat daar immers niet de hele tijd op te kijken, intussen doe je andere werkzaamheden”, vertelt Hilde. “Dat is nu verleden tijd, want het systeem is geautomatiseerd. De zoekbeer werkt mooi zijn rondje af, terwijl wij nu en dan een blik in de stal werpen. We hebben positieve ervaringen.” Jan: “Onze inseminatiestal en het *Date Gatesysteem* werden goed uitgedokterd. Je kan trouwens via een kleine pc gemakkelijk de timing aanpassen aan de eigen omstandigheden en je kan handmatig ingrijpen via de afstandsbediening. We winnen nu tijdens die eerste 3 dagen na het spenen gemakkelijk 9 uur die we dus nuttig kunnen invullen. Maar vanaf zondag moet je zeker in de stal zijn, dan is de opvolging cruciaal. De zeugen komen vlot in bronst. Wanneer je een *Date Gatesysteem* plaatst, moet je er wel voor zorgen dat de berengangetjes niet te breed uitvallen. Wegens de luchtinlaat is dit bij ons niet overal het geval. Hierdoor kunnen jonge zoekberen nog omdraaien, wat dan meer tijd vraagt wanneer hij een sectie verder mag.”

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

De zoekbeer maakt zijn rondje langs de gespeende zeugen. Per groepje zeugen krijgt hij 8 minuten flirttijd, daarna gaat het poortje naar de volgende groep automatisch open.

Na de uitbreiding noteerden Jan en Hilde al hun controlemomenten (het begin en het einde van de bronst) en andere werkzaamheden (het inseminatiemoment) in de inseminatiestal. Wim analyseerde al deze gegevens: “Hieruit bleek dat de bronstige zeugen op het bedrijf Vissers op een iets later moment mochten geïnsemineerd worden, namelijk op maandag. Het is belangrijk dat elk bedrijf het exacte inseminatiemoment zoekt of laat zoeken voor zijn zeugenstapel. Enkel op die manier bekomt men optimale bevruchtingsresultaten.”

“Door de uitbreiding hadden we relatief veel gelten”, gaat Jan verder. “Het zorgde voor een kleine dip in de productieresultaten, te meer omdat er toen ook een hogere ziektedruk (PRRS) was. Sindsdien gaan de resultaten in stijgende lijn. Gemiddeld spenen we nu 12,5 big per zeug. We hopen dat ons productiegetal kan oplopen tot 30.” ■

COATINGS

Is uw vloer GLAD of VERSLETEN?
Tussen melken nieuwe vloer, óók over de gladde tegels.
Tevens gladde coating over ruwe voergangen.
Nieuwbouw en renovatie. Vrijblijvende prijsopgave!

VAN DER VEN VLOERTECHNIEK
DIBA VLOEREN BVBA

Contact: Vlaanderen: Patrick Swennen tel. 0477 744258
Wallonië: Luc Corstjens tel. 0486 331596
www.dibagroep.nl